

Απειλή στο Αιγαίο

Γράφει ο Δρ. Μάνος Δανέζης
Επίκουρος καθηγητής Πανεπιστημίου Αθηνών

ΟΛΟΙ μας πρέπει να έχουμε συνειδητοποιήσει ότι εδώ και αρκετά χρόνια, το έθνος μας βρίσκεται μπροστά σε μια καινούργια απειλή, που στρέφεται ενάντια στα κυρίαρχα δικαιώματά του και εκδηλώνεται με πολλούς και διάφορους τρόπους.

ΠΟΤΕ η Τουρκία, πότε το ΝΑΤΟ και η ΕΟΚ, πότε απευθείας οι Ηνωμένες Πολιτείες, με πράξεις ή με λόγια προσπαθούν να αμφισβητήσουν κυρίαρχα δικαιώματά μας.

ΣΗΜΕΡΑ το θέμα της Αιγίου, χθες και σήμερα δεκάδες παραβάσεις του εναέριου και θαλάσσιου χώρου μας, πριν λίγα χρόνια το Σαμίκ, η τραγωδία της Κύπρου, η αμερικανοκίνητη δικτατορία. Μια αλυσιδα απειβάσεων, που ασφαλώς γίνονται με βάση κάποιο σκεπτικό και με στόχο να κερδηθεί κάτι συγκεκριμένο, που θα πρέπει να βρίσκεται στο τέρμα όλων αυτών των προκλήσεων.

ΓΙΑ να μπορέσουμε όμως να καταλάβουμε το τι κρύβεται πίσω από όλα αυτά, που σαν συγκεκριμένο τους στόχο έχουν το χώρο που βρίσκεται μεταξύ των Στενών και της Κύπρου, πρέπει καταρχήν να έχουμε μια όσο το δυνατόν σαφέστατη ιστοριοπολιτική εικόνα της περιοχής και των προβλημάτων της, ενώ συγχρόνως θα πρέπει να συμφωνήσουμε πάνω σε δύο γενικές αρχές.

1) Οι συναισθηματικές απόψεις του τύπου «οι Αμερικανοί είναι τουρκόφιλοι» ή «οι Γάλλοι είναι ελληνόφιλοι» κ.λ.π. αποτελούν συναισθηματικές φορτίσεις που αποπροσανατολίζουν τη λογική μας και φρενάρουν τη σκέψη μας στην προσπάθειά της να βγάλει ουσιά συμπεράσματα. Η αλήθεια είναι ότι οι συναισθηματικοί παράγοντες και φίλιες, είναι το τελευταίο στοιχείο που θα μπορούσε να επηρεάσει το μακροπρόθεσμο πολιτικοστρατιωτικό σχέδιασμό των μεγάλων δυνάμεων, που σαν κύριο παράγοντα των επιλογών τους έχουν την ψυχρή σκόπευση βραχυπρόθεσμων και μακροπρόθεσμων στρατιωτικών και οικονομικών σχέσεων. Παραδείγματα όσον αφορά την πολιτική των Ηνωμένων Πολιτειών είναι εύκολο να βρούμε, αν ανατρέξουμε στην πρόσφατη ιστορία του Βιετνάμ, του Ελ Σαλβαδόρ, της Νικαράγουα, της μαρτυρικής Κύπρου και της Ελλάδας.

ΓΙΑ όσους δε, έχουν αμφιβολίες για την πολιτική πρακτική της Σοβιετικής Ένωσης, παραθέτουμε τη θέση της για τις τελευταίες εκλογές - παρωδία του Μάρκος στις Φιλιππίνες:

«Η Μόσχα εξέφρασε αμέριστη συμπαράσταση προς το δικτάτορα. Το «ΤΑΣ» χαρακτηρίσε άγκυρα τα αποτελέσματα που έδωσε η Εθνοσυνέλευση και επαγγέθηκε την Ασία για έλλειψη αυτοκυριαρχίας, από τη στιγμή που διαπίστωσε ότι χάνει τις εκλογές. Γι' αυτό και καταβάλλει απεγνωσμένες προσπάθειες αμφισβήτησης των αποτελεσμάτων». (ΒΗΜΑ Κυριακή 16/2/88).

2) ΟΤΑΝ μια υπερδύναμη κεντρώσει τις στρατηγικές της επιδιώξεις σε μια συγκεκριμένη περιοχή που είναι μέσα στη ζώνη συμφερόντων μιας άλλης υπερδύναμης, θα πρέπει να περιμένουμε μια άμεση ή έμμεση αντίδραση της υπερδύναμης αυτής. Αν κάτι τέτοιο δεν συμβεί, είναι αρκετά πιθανόν να υπάρχει μια συμφωνία μεταξύ των υπερδυνάμεων που ενδιαφέρονται για την περιοχή.

ΓΕΝΙΚΗ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΠΕΡΙΟΧΗΣ

ΟΠΩΣ όλοι πλέον γνωρίζουμε, με τις συμφωνίες της Γιάλτας και του Πότσδαμ οι σημερινές υπερδύναμεις χώρισαν τον τότε πρόσφορο σε εκμετάλλευση ζιμτικό χώρο, σε σφαίρες επιρροής.

ΕΝΑΣ χώρος όμως που δεν είχε τελικά μοιραστεί, ήταν ένα πολύ μεγάλο κομμάτι της Αφρικής, που τότε μεν ήταν οικονομικά αδιάφορο για τις υπερδύναμεις, σήμερα όμως αποτελεί μία μοναδική πηγή κέρδους, λόγω του πλούσιου ορυκτού και ενεργειακού του πλούτου.

ΕΣΑΛΛΟΥ τα εκατομμύρια του υπανάπτυκτου πληθυσμού της Αφρικής, αποτελούν μιας πρώτης τάξης πελατεία των βιομηχανιών (ειρηνικών μα πιο πολύ των πολεμικών) των υπερδυνάμεων. Σήμερα όλες αυτές οι περιοχές είναι πλέον εμφανές ότι έχουν ήδη μοιραστεί κύρια μεταξύ Ηνωμένων Πολιτειών και της Σοβιετικής Ένωσης (συνάντηση Νίξον - Μπρέζνιεφ).

ΕΝΑ τέτοιο μοίρασμα όμως, κάτω από τις υπάρχουσες πολιτικο-στρατιωτικές ισορροπίες της περιοχής, δεν είναι μια απλή υπόθεση, εφόσον συνεπάγεται μια σειρά διευθετήσεων ή/και θα έκανε εύκολη και γρήγορη την πρόσβαση των υπερδυνάμεων στις νέες σφαίρες επιρροής τους. Για συγκεκριμένα, αν αναφερθούμε στη Σοβιετική Ένωση πρέπει να πούμε ότι θα φάνταζε αδιάνητο να έχει δώσει την τελική σγκατάθεση της για ένα μοίρασμα της Αφρικής, αν δεν είχε εξασφαλίσει ένα γρήγορο και αόγουρο δρόμο επέμβασης στις ζώνες επιρροής της, όχι μόνο σε ειρηνικές περιόδους, αλλά και σε περιόδους ψυχροπολεμικές καταιγιστικές.

ΒΕΒΑΙΑ σαν αόγουρος και γρήγορος δρόμος δεν μπορεί να νοηθεί ότι είναι ο δρόμος Βόρεια Θάλασσα - Γιβραλτάρ, ούτε ο περίπλους της Ασίας.

ΣΤΑΦΩΣ, ο γρήγορος δρόμος είναι, Στενά - Αιγαίο - Μεσόγειος, ένας δρόμος που θα μπορούσε να γίνει και αόγουρος, αν κάτω από κάποιες διευθετήσεις (ουδετεροποίηση - αποστρατιωτικοποίηση κ.λπ.) τα Στενά, τα νησιά του Αιγαίου, τα παράλια της Μικράς Ασίας καθώς και η στεριανή Ελλάδα δημιουργούσαν την αίσθηση της στρατηγικής ασφάλειας για οποιαδήποτε σοβιετική νησοπομπή θα ήθελε να βγει προς τη Β. Αφρική. Συγχρόνως ευκαίρια θα ήταν η ύπαρξη μιας σειράς δυσκολύνσεων στην περιοχή.

ΑΠΟ την άλλη πλευρά οι Ηνωμένες Πολιτείες σφώς και θα έχουν ανάγκη να διατηρήσουν και να εμπεδύνουν το στρατηγικό τους ερείσμα στην περιοχή. Είναι, αν το παιχνίδι αυτό έχει αρχίσει (και γιατί όχι...), στο προσκήνιο των εξελίξεων-βρισκονται το Στενά, το Αιγαίο, τα παράλια της Μικράς Ασίας, καθ' ότι οι πολιτικές εξελίξεις στην Τουρκία και την Ελλάδα, που όπως θα είδατε είναι ο αστάθμιστος και ανεπρόβλεπτος παράγοντας στο παιχνίδι της περιοχής.

ΤΟ πρόβλημα της πολιτικής ευπαιδείας της Τουρκίας λύθηκε με μια δικτατορία που αμετάκλητα «ανήκει στη θέση» και τις Ηνωμένες Πολιτείες. Το πρόβλημα όμως παραμένει στην Ελλάδα, που επιμένει μέσω μιας σοσιαλιστικής κυβέρνησης, σε μια ανεξάρτητη εξωτερική πολιτική (αναγνωρισμένη διεθνώς). Με μια τέτοια πολιτική η Ελλάδα έχει τη δυνατότητα να παρεμβαίνει στο παιχνίδι των μεγάλων, διεκδικώντας την ισότιμη συμμετοχή της στα κέντρα λήψης αποφάσεων που αφορούν περιοχές ζυγαριών της συμφερόντων.

ΟΙ ΣΥΝΘΗΚΕΣ ΛΩΖΑΝΗΣ ΚΑΙ ΜΟΝΤΡΕ

Ο ΕΝΤΟΠΙΣΜΟΣ του προβλήματος στο χώρο μεταξύ των Στενών και Κύπρου, μας οδηγεί στο συμπέρασμα ότι το παιχνίδι που παίζεται έχει σχέση με κάποιες διευθετήσεις στα πλαίσια των συνθηκών της Λωζάνης και Μοντρέ, που καθορίζουν το νομικό καθεστώς της περιοχής.

ΠΑΡΟΛΟ που οι συνθήκες αυτές είναι γνωστές καθ' όνομα, είναι γεγονός ότι οι περισσότεροι δεν γνωρίζουν πολλές λεπτομέρειες γι' αυτές.

ΓΙΑ το λόγο αυτό είναι καλό να αναφερθούμε με λίγα λόγια σ' αυτές.

ΣΥΜΦΩΝΑ με τη Συνθήκη της Λωζάνης (24 Ιουλίου 1923, άρθρο 4) τα Στενά και τα νησιά του Αιγαίου: Σαμοθράκη, Λήμιος, Ίμβρος, Τένεδος και Λαγούσα νησίοι (Μαυροίσι) ουδετεροποιούνταν, απαγορευόταν δηλαδή η στρατιωτικοποίησή τους.

ΤΟ άρθρο αυτό έκανε τη Συνθήκη της Λωζάνης εξαιρετικά ευνοϊκή για τη Σοβιετική Ένωση, αφού της έδινε το δικαίωμα να βγαίνει άνετα στις ζεστές θάλασσες χωρίς το φόβο στρατιωτικού μπλοκαρίσματος.

ΤΟ καθεστώς αυτό όμως, όπως είναι φανερό, δεν ήταν αρεστό στις δυτικές δυνάμεις που κατόρθωσαν με τη Συνθήκη του Μοντρέ (20 Ιουλίου 1938) να ανατρέψουν αυτή την κατάσταση και να ξαναεγκλωβίσουν τη Σοβιετική Ένωση, στρατιωτικοποιώντας όλες τις πιο πάνω περιοχές.

ΕΤΣΙ, το προσαρτημένο στη Σύμβαση του Μοντρέ πρωτόκολλο που τέθηκε σε ισχύ από την ημερομηνία της υπογραφής του, ορίζει εκτός των άλλων ότι:

«... η Τουρκία δύναται να στρατιωτικοποιήσει (remilitarise) αμέσως τη ζώνη των Στενών οία καθορίζεται εν των προαμεί της ρηθείσης Συμβάσεως...».

ΟΣΟΝ αφορά το θέμα της στρατιωτικοποίησης της Λήμνου, για να μη νομίσαι κανείς ότι σαν Έλληνες παίρνουμε θέσεις φιλελληνικές, αναφέρουμε τη δήλωση που έκανε ο Τούρκος υπουργός Εξωτερικών Αράς, στην τουρκική Εθνοσυνέλευση κατά την κύρωση της Σύμβασης του Μοντρέ:

«...Οι διατάξεις που αφορούν τα ανήκοντα στη γείτονα και φίλη Ελλάδα νησιά Λήμνο και Σαμοθράκη, που είχαν αποβληθεί με τη Σύμβαση της Λωζάνης το 1923, καταργούνται επίσης με τη Σύμβαση του Μοντρέ, πράγμα για το οποίο χαίρομαστε ιδιαίτερα...» (Εφημερίδα Πρακτικόν Μεγάλης Εθνοσυνέλευσης, Τόμος 12, Συνεδρία 31 Ιουλίου 1938 σελ. 309).

ΤΟ ΑΡΘΡΟ 28

ΜΕΤΑ τα προηγούμενα πολλοί μπορούν να αναρωτηθούν: αφού τα πράγματα είναι τόσο ξεκάθαρα, που οφείλεται τελικά η συνεισφορά της κρίσης στις σχέσεις μας με την Τουρκία;

Αν αναλύσουμε λεπτομερέστατα τα κείμενα της Συνθήκης του Μοντρέ, ασφαλώς θα εντοπίσουμε, ότι ίσως το κλειδί του όλου προβλήματος βρίσκεται χωρίς άλλο στο άρθρο 28 της Συνθήκης που ασφαλώς πρέπει να έχει πανκοβάλει μερικές από τις δυνάμεις που ενδιαφέρονται για την περιοχή.

Στο άρθρο 28 της Συνθήκης του Μοντρέ αναφέρεται:

«... Η παρούσα συνθήκη θα έχει διάρκεια 20 ετών, αρχής γενομένης από της ημερομηνίας ισχύος της. Η αρχή του αλεύθερου διαπλου και ναυπηγίας, όπως επιβεβαιώνεται από το άρθρο 1 της παρούσης, έχει απεριόριστη διάρκεια. Εάν 2 χρόνια πριν την εκπνοή της προαναφερθείσης περιόδου (των 20 ετών) καμιά από τις συμβαλλόμενες δυνάμεις δεν έχει καταθέσει μια προειδοποίηση καταγγελίας της Σύμβασης στη γαλλική κυβέρνηση, η παρούσα Συνθήκη θα παραμένει σε ισχύ μέχρι να περάσουν 2 χρόνια μετά το στάσιμο μιας προειδοποίησης καταγγελίας της Σύμβασης από κάποια από τις συμβαλλόμενες δυνάμεις. Εάν η παρούσα Συνθήκη καταγγελθεί σύμφωνα με τις διευθετήσεις του άρθρου αυτού, οι συμβαλλόμενες δυνάμεις υποχρεούνται να παραστούν σε μια σύνοδο με σκοπό να συμφωνήσουν τους όρους μιας νέας συμφωνίας...».

ΓΙΑ την ιστορία αναφέρουμε ότι οι συμβαλλόμενες δυνάμεις που θα έχουν την ευθύνη μια μελλοντικής αναθεώρησης της Συνθήκης του Μοντρέ είναι Αγγλία, Βουλγαρία, Γαλλία, Γιουγκοσλαβία, Ελλάδα, Ιταλία, Ιαπωνία, Ρουμανία, Σοβιετική Ένωση και Τουρκία.

ΓΕΝΙΚΕΣ ΕΚΤΙΜΗΣΕΙΣ

ΕΞΕΤΑΖΟΝΤΑΣ προσεκτικά όλα τα προηγούμενα, μπορούμε να σημειώσουμε τα παρακάτω:

- 1) Η ΣΥΝΘΗΚΗ του Μοντρέ, σήμερα, γενικά εξυπηρετεί βασικά τα δυτικά και τουρκικά συμφέροντα.
- 2) Η ΠΡΟΒΛΕΠΟΜΕΝΗ από τη Συνθήκη του Μοντρέ 20ετία έχει λήξει τον Ιούλιο του 1956. Σήμερα η Συνθήκη διατηρείται σε ισχύ, μόνο επειδή δεν έχει υπάρξει καταγγελία της, εκ μέρους κάποιας από τις συμβαλλόμενες χώρες.
- 3) Η ΜΗ ύπαρξη καταγγελίας διατηρεί σε ισχύ τη Σύμβαση, άρα η στρατιωτικοποίηση της Λήμνου και τα δικαιώματα της Ελλάδας που απορρέουν από τη Συνθήκη του Μοντρέ, παραμένουν σε ισχύ.
- 4) ΑΝΑ πάσα στιγμή κάθε μία από τις συμβαλλόμενες χώρες, εάν θεωρήσει ότι κάποια άλλη από τις συμβαλλόμενες χώρες επιβουλεύεται κερτημένα, βάσει της Συνθήκης, δικαιώματά της, μπορεί να καταγγείλει εξ ολοκλήρου τη Σύμβαση και να ζητήσει μέσα σε 2 χρόνια αναθεώρησή της.
- 5) ΟΙ ΗΠΑ καταρχήν δεν βρίσκονται ανάμεσα στις συμβαλλόμενες χώρες, οι οποίες κατά το άρθρο 28 της Συνθήκης του Μοντρέ, έχουν την ευθύνη της αναθεώρησης της Συνθήκης, εφόσον αυτή καταγγελθεί.

ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ

Όμως ως ερώσιμα τώρα να εξετάσουμε ποια θα ήταν μερικά από τα αποτελέσματα μιας πιθανής καταγγελίας της Συνθήκης του Μοντρέ.

1) Η ΣΟΒΙΕΤΙΚΗ Ένωση θα αναγκαζόταν, άσχετα από τις παρασημαστικές συμφωνίες που έχουν γίνει με τις ΗΠΑ, να μην απτρέψει ένα οποιαδήποτε καινούργιο στρατιωτικό μπλοκάρισμα των Στανών, που μπορεί να της κόψει το δρόμο προς την ανατολική σφαίρα επιρροής που έχει αποκτήσει στην Αφρική.

ΕΞΑΛΛΟΥ μια επίσημη επεσόχη, εκ μέρους της Μόσχας, ενός καινούργιου μπλοκαρισμάτος της, μελώνει το κύρος της απέναντι στις χώρες συμμάχους της.

Η ΕΜΦΑΝΙΣΙ λασών θέση της Μόσχας κατά πάσα πιθανότητα πρέπει να είναι:

- α. Απεστρατιωτικοποίηση σε βάθος των Στανών και
- β. Ελεύθερος διάπλους στο Αιγαίο σε κρίσιμες περιόδους.

2) Ο ΣΥΣΚΕΤΙΣΜΟΣ δυνάμεων μεταξύ των συμβαλλόμενων χωρών που θα απαρτίζαν την αναθεωρητική σύνοδο προεξοφεί δραματική εμπλοκή του προβλήματος με απρόβλεπτες συνέπειες για την παγκόσμια ειρήνη. Αυτό βέβαια, αν δεν υπάρξει συμφωνία παρασημασμένη μεταξύ Σοβιετικής Ένωσης και ΗΠΑ.

3) Οι ΗΠΑ σαν μη συμβαλλόμενη χώρα, σε αντίθεση με τη Σοβιετική Ένωση, βρίσκονται σε μειονεκτική θέση, εφόσον θα πρέπει να καταβάλουν τεράστια οικονομικά και πολιτικά ανταλλάγματα σε μερικές από τις συμβαλλόμενες χώρες, προκειμένου να τις ρημοκλήσουν σε θέσεις που θα τις συμφέρουν.

ΤΕΡΑΣΤΙΑ βέβαια οικονομικά και πολιτικά ανταλλάγματα θα έπρεπε να καταβάλουν οι Ηνωμένες Πολιτείες ακόμα και αν θα συμμετείχαν σε μια διεθνή διάσκεψη για τη λύση του προβλήματος της περιοχής, διότι δεν πιστεύουμε ότι καμιά χώρα θα δέχεται μια θετική ψήφο της αφλοκερδώς.

ΒΕΒΑΙΑ, όλα τα προηγούμενα μπορούν να συμβούν μόνον αν υπάρξει έγκαιρη καταγγελία της Συνθήκης του Μοντρέ.

ΑΥΤΟ όμως για το οποίο πρέπει να είμαστε σίγουροι είναι ότι και οι δύο υπερδυνάμεις είναι αντίθετες με κάθε τέτοια σκέψη, γιατί αν ήθελαν το αντίθετο θα ήταν απλό να την καταγγείλουν, εφόσον η μεν Σοβιετική Ένωση είναι μεταξύ των συμβαλλόμενων μερών, ενώ οι ΗΠΑ θα μπορούσαν να το πετύχουν μέσω κάποιου συμμάχου τους. Έτσι διαφαίνεται ότι οι δύο υπερδυνάμεις προτιμούν να λύσουν το πρόβλημα της περιοχής χωρίς την ανάμειξη τρίτων, μέσω της μυστικής διπλωματίας.

ΔΕΝ είναι όμως η μυστική διπλωματία το μοναδικό μέσο που χρησιμοποιούν, προκειμένου να οδηγηθεί το πρόβλημα της περιοχής σε μια λύση αποδεκτή από αυτές. Συγχρόνως με την κανονική λήξη της Σύμβασης του Μοντρέ (Ιούλιος 1986), οι ΗΠΑ και οι τοποτηρητές τους, έχουν αναλάβει μια δυναμική δράση στην περιοχή, με στόχους αφενός μαν μια άμεση αμειωβήτηση της Συνθήκης του Μοντρέ (η άλλο μπορεί να σημαίνει η άρση του δικαιώματος εξοπλισμού της Λήμνου;) αφετέρου δε τη δημιουργία τετελεσμένων γεγονότων στην περιοχή, με σκοπό να κερδίσουν για τον εαυτό τους μια θέση σε μια μελλοντική αναθεωρητική σύνοδο, πράγμα όμως που δεν προβλέπεται από το άρθρο 28 της Συνθήκης του Μοντρέ κάτω από κανονικές συνθήκες. Συγχρόνως όμως, η ύπαρξη τετελεσμένων γεγονότων (όπως θέλουν να κάνουν το διαμελισμό της Κύπρου) είναι ένα ισχυρό διαπραγματευτικό ατού, προκειμένου να εκβιάσουν παραχωρήσεις εκ μέρους των ενδιαφερομένων μερών, μεταξύ των οποίων βρίσκεται και η χώρα μας.

ΤΟ περίεργο βέβαια, είναι ότι όλα αυτά τα κραυγαλέα γεγονότα εξαλλοθούνται κάτω από ένα απαθές φαινομενικά βλέμμα της Μόσχας που δείχνει σαν να μην την ενδιαφέρει αν η Κύπρος γίνει αμερικανική βάση των μονάδων ταχείας επέμβασης ή αν μια πιθανή κυριαρχία της Τουρκίας σημαίνει πρόβλημα στο δρόμο της για τη Μεσόγειο.

ΑΥΤΟ όμως που φαίνεται ότι δεν την ενδιαφέρει καθόλου, είναι το γεγονός ότι πιθανή ήττα της Ελλάδας πάνω σε εθνικά θέματα ίσως οδηγούσε σε πολιτικά σχήματα που θα έκαναν αποδεκτή την εγκατάσταση πυρηνικών στοιχείων στη χώρα μας.

ΕΤΣΙ παρατηρούμε με κατάπληξη τη Σοβιετική Ένωση κατά τη διάρκεια της επιβίωσης αυτής περιόδου.

1) Να συντηρεί οικονομικά την ελληνική χούντα αυξάνοντας τις εισαγωγές ελληνικών προϊόντων που δεν απορροφούσαν άλλες χώρες λόγω οικονομικών κυρώσεων.

2) Να μένει πρακτικά αδιάφορη την περίοδο της επιδρομής του τουρκικού Αττίλα στην Κύπρο.

3) Να διαθέτει μια τεράστια οικονομοτεχνική βοήθεια στη χούντα του Εβρέν που σφάζει και αυτά ακόμα τα μέλη του Κομμουνιστικού Κόμματος της Τουρκίας.

4) Να μην παρεμβαίνει σαν συμβαλλόμενη χώρα στη Συνθήκη του Μοντρέ, έτσι και γνωμοδοτικά πάνω στο θέμα της Αλήμου, εφόσον τα γεγονότα διαδραματίζονται σε ζώνη στρατηγικών συμφερόντων της.

Με τον τρόπο αυτό δείχνει να επικρατεί μια σιωπηρή ακύρωση της Σύμβασης του Μοντρέ.

ΤΕΛΙΚΑ ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ

ΟΠΩΣ καταλαβαίνουμε από όλα τα προηγούμενα, η χώρα μας βρίσκεται στο κέντρο μιας περιοχής ζηλώσεων και αντιθέσεων μεταξύ των υπερδυνάμεων και ως εκ τούτου, πρέπει να περιμένουμε ένταση πολλών προβλημάτων.

Αυτό που τελικά θα μπορούσαμε να συμπεράνουμε είναι ότι ενώ η Συνθήκη του Μοντρέ, βρίσκεται ακόμα σε ισχύ, δημιουργείται μια σκόπημη ατόνηση της εκ μέρους των υπερδυνάμεων και μια σύγχρονη «ντε φάκτο» αντικατάστασή της μέσω τετελεσμένων γεγονότων, χωρίς ίσως τη σύγκλιση αναθεωρητικής διάσκεψης όπως προβλέπεται από το άρθρο 28 της Συνθήκης του Μοντρέ.

Στο πλαίσιο των τετελεσμένων γεγονότων εντάσσονται:

α) Η ΕΜΠΡΑΚΤΗ αμφισβήτηση του δικαίωματος της Ελλάδας να εξοπλίζει τη Λήμο καθώς και όλα τα θέματα τα σχετικά με την υπαλοκρηπίδα των νησιών του Αιγαίου.

β) Η ΕΜΠΡΑΚΤΗ αμφισβήτηση του δικαίωματος της Τουρκίας να απαγορεύει το πέρασμα δια μέσου των Στενών, σοβιετικών πλοίων πέραν ενός ορισμένου εκτοπίσματος. Ήδη στη Μεσόγειο έχει περάσει με αρκετά βίαιο τρόπο ένα ελικοπτεροφόρο και προτίθεται προσεχώς να περάσει ένα αεροπλανοφόρο και μια σειρά σκαφών απαγορευμένου εκτοπίσματος.

γ) Η ΑΛΛΑΓΗ της νομικής υπόστασης του κράτους της Κύπρου. ΣΥΝΟΨΙΖΟΝΤΑΙ τα «ουν» και τα «έλην» που έχει γράψει η Ελλάδα στη μάχη των γεγονότων θα μπορούσαμε να σημειώσουμε:

- ΑΙΣΘΑΛΩΣΙ στα «ουν» είναι το γεγονός ότι παρά τις πιέσεις αποτελεί αναμφισβήτητο γεγονός η ελληνικότητα της Αλήμου και το δικαίωμα της χώρας μας να την εξοπλίζει βάσει της Συνθήκης του Μοντρέ.

- Στα «ουν» εντάσσεται ακόμα η νομική νίκη της Ελλάδας στο θέμα της υπαλοκρηπίδας, ενώ σε θετική εξέλιξη βρίσκονται τα θέματα του εναέριου χώρου μας, μετά από τις δυναμικές αντιδράσεις της ελληνικής κυβέρνησης.

- Η ΣΥΜΦΩΝΙΑ για τις βάσεις από μια άποψη είναι και αυτή ένα θετικό στοιχείο, γιατί παριέχει εκείνα τα άρθρα που η χρήση τους μπορεί να αποτελέσει μέσο πίεσης για τη λύση παλλών προβλημάτων.

- ΜΙΑ άλλη θετική τοποθέτηση της ελληνικής κυβέρνησης που αφορά το θέμα της Κύπρου είναι η αποδοχή της ιδέας μιας διεθνούς διάσκεψης επίλυσης του Κυπριακού, με σύγχρονη αποσαφήνιση ότι το θέμα της Κύπρου δεν συνδέεται με το θέμα του Αιγαίου. Η τοποθέτηση αυτή στερεί το δικαίωμα στις Ηνωμένες Πολιτείες να μπουν στο παιχνίδι του Αιγαίου από το παράθυρο που λέγεται Κύπρος και συγχρόνως τους στερεί το προνόμιο να είναι οι μόνοι ρυθμιστές των ενδεχομένων συμφωνιών, όπως θα ήταν αν το πρόβλημα λυνόταν με διμερείς διαπραγματεύσεις μεταξύ δύο μερών που σαφώς εξαρτώνται και επηρεάζονται από τα αμερικανικά συμφέροντα.

- ΣΤΑ αρνητικά στοιχεία πρέπει να γράψουμε κύρια την κατοχή κομματιού της Κύπρου από την Τουρκία. Η κατοχή αυτή αποτελεί τον κύριο μοχλό εκβιασμού προς την Ελλάδα για αυτό και δίπλα η ελληνική κυβέρνηση προβάλλει σαν κύριο διεκδικητικό στέχο της την απομάκρυνση όλων των ξένων στρατευμάτων.

ΤΕΛΙΚΑ κάνοντας έναν πρόχειρο ισολογισμό βρίσκουμε την Ελλάδα να κρατά τα κεκτημένα και την Τουρκία με το πλεονέκτημα της κατοχής τμήματος της Κύπρου, με τη θεωρητική δυνατότητα της στρατιωτικής κατάληψης του υπόλοιπου τμήματός της.

Στο σημείο αυτό ίσως υποθέσουν πολλοί ότι η Τουρκία κερδίζει εσωτ. και στα σημεία. Αυτό όμως δεν είναι αλήθεια, εφόσον η Ελλάδα κρατάει πάντα χωρίς να έχει χρησιμοποιήσει δύο σημαντικές δυνατότητές της.

α) ΤΗ δυνατότητα δυναμικής εκμετάλλευσης του αμειψισμού των πολιτικοστρατιωτικών δυνάμεων στην περιοχή της ανατολικής Θράκης, όπως αυτές διαμορφώνονται σήμερα, και όπως ίσως διαμορφωθούν μετά από μία πιθανή αναμόρφωση του καθεστώτος των Στενών.

β) ΤΗ δυνατότητα άμεσης καταγγελίας της Σύμβασης του Μοντρέ βάσει του άρθρου 28, εφόσον διαπιστώνε ότι παράτυπες διευθετήσεις δεν ικανοποιούν τα συμφέροντά της στην περιοχή. **ΨΕΥΔΗΣ** τέτοια καταγγελία θα ανέτρεπε ίσως δυναμικά οποιαδήποτε προσυμφωνημένες καταστάσεις και εντέλει θα ανάγκαζε ίσως τις υπερδυνάμεις να χάσουν πολλαπλάσια από αυτά που σήμερα δεν είναι διατεθειμένες να παραχωρήσουν για μια έντιμη λύση του προβλήματος της περιοχής.

ΜΕΡΟΣ Γ'

ΟΠΩΣ καταλαβαίνουμε, τα συμφέροντα που παίζονται στο χώρο των συμφερόντων μας είναι μεγάλα και δεν πρόκειται κανένα από τα ενδιαφερόμενα μέρη να παραδοθεί χωρίς μάχη στις έντονα δυναμικές θέσεις και αντιδράσεις της σοσιαλιστικής Ελλάδας.

ΔΕΔΟΜΕΝΟΥ όμως ότι η εποχή των δικτατοριών έχει περάσει για την Ελλάδα, δε μένουν παρά νομότυπες μέθοδοι ανατροπής της ελληνικής σοσιαλιστικής κυβέρνησης που τόσο δυναμικά τοποθετείται απέναντι στη θέληση των μεγάλων.

ΓΙΑ να γίνει όμως αυτό πραγματικότητα θα πρέπει να σπάσει ακόμα μια φορά το αργαίο εσωτερικό μέτωπο του ελληνικού λαϊκού κινήματος, που στέκεται συμπαραστάτης αυτής της δυναμικής εξωτερικής πολιτικής.

ΤΗΝ ώρα αυτή περισσότερο από κάθε άλλη στιγμή είναι αναγκαία μια συσπείρωση όλων των προοδευτικών δυνάμεων στο πλευρό της ελληνικής κυβέρνησης. Μια μαζική και δυναμική υποστήριξη της περήφανης και ανεξάρτητης ελληνικής εξωτερικής πολιτικής είναι η καλύτερη εγγύηση του εθνικού μας μέλλοντος.

ΔΡ. ΜΑΝΟΣ ΔΑΝΕΖΗΣ